

Latweeschu Awises.

Nr. 10.

Zettortdeena 8. Merz

1856.

Druſſehlo per A. H. Hoffmann un A. Johannjohann.

Karra- un meera-finnas.

Woi nu iau buhs meers gattaws? Ta prassa un prassa kas tik nahk pehz lantfahrtehm un issstahstischahanahm. Ko lai atbildu, jo pats ne finnu un arri ne weens to ne finn bes ween see 13 augsti Kungi, kas Parise sehsch pee ta appala galda un selta tintwasses ais aisslehgtahm durwim un te gan par warru gudri runnajoht, bet tifko istabas durwis atflehdts un is-eet ahrā, tad mutti aisslehdts zeeti, ka ne wahrdinsch no teem gudreem padohmcem ne warr is-eet pa yasauli. Aiseijoht stahw gan lanschu papillam, leeli un masi, un luhko un luhere gan ar brillehim gan ar kikkereem, woi tad scheem wihereem no waiga un azzim itt ne kahdu wahrdinu ne warreschoht isluhkoht no ta ko tai aisslehgta istabā nospreeduschi, — bet ne ka. Gan tahs leelas un masas Awises drohfschi stahsta, ka scho un to leetu effoht nospreeduschi. Gan stahsta, ka meers nu pat gattaws, gan atkal, ka ne buht ne buhschoht, — bet tihri melli. Ne kas wehl naw finnams, bes ween tas, ka itt wiſſeem karra-spehkeem Krimmē un zittur warts ne buhs kantees un schautes, bet ja-paleek meerā lihds 1°. Merza deenai. Ja lihds tam laikam meers wehl naw gattaws, tad sahks woi atkal karroht, woi jaunu terminau nolits,zik ilgi ne drihfsi kantees. Woi prohti scho sihmi 2°. Merza d.? Ja ne, tad nemimi sawu Kursemmes Kalenderu (Widsemmes Kalenderi's scho ſunni ne rahda) un kantees labbi. Ikkatram mehnem 2 lappas drikketas. Pirmajā lappā paschā preefschā

stahw: wezzais Kalenders — ohtd lappā paschā gallā: jauna is Kalenders. Uschlikri nu Merza mehnesc̄ha lappas un melle wezzā Kalenderā 19ta Merza deenu; welz tad ar pirkstu pa to paschu vindi teescham yahr us, iau, no Kalenderu, tad atraddisi, ka jaunā ne stahw 19ta, bet 31ma Merza d. Tad nu wezzā Kalenderā 19. Merza d. un jaunā Kal. 31. Merza d. irr weena un ta patte deena. Kā tas warr buht? Kā tad tam jaunam 13 deenas wairak ne kā tam wezzam? Kas ta par sajukschānu! Lai atbild kas Kal. rafstijis. Teiz ka Latw. Kursemmes Kalenderu un Latw. Widsemmes Kalenderi rakstoht kahds lohti gudrs un teizams wihrs B—t. Tas tad gan arri finnabs jums to leetu gaischali isslahsticht ne kā mehs. Tik to teikschū, ka wissa kristīga pasaule turrahs pehz ta jauna Kalendera, kas labbaks effoht, un tik ween Kreewu-semme pee wezza Kalendera turrahs. Tadeht nu Kreeweem ar ween zits datums staitls ne kā teem laudim zittās semmes, un ja raksta tā ka lai sweschas semmes un muhsu semmes datums tuhdal isprohtams, tad jaraksta wezza Kalendera datums wirſū, jauna is appalschā un — (strihpīte) starpā: 1°. Merzs. Tad nu finnasi, ka tee Kungi pee ta appala galda nospreeduschi: lai lihds 19tam Merzam (tas irr lihds 31mam Merzam pehz jauna Kalendera), karra-spehki paleek meerā. Sinna jaw nogahusi us Krimmi, un pee Tschornajas uppes Taktira tilta Kreewu Generals ar eenaidneelu Generalu sanahkuschi un nospreeduschi, kā weens ohts lai darra, ka kibbeles ne kahdas ne zellahs. Jo bes tam jaw naw bijis ir wissu seemu, un

jebshu krimmē daschu deenn jaw ihsis pawassaras lozinsch, tomehr itt ahtri starvam iszello-tees itt stipra seema un falna. Tadeht arri dauds tuhlstoschu eenaidneeku gultoht lasaretēs flimmi ar florbuhti. Schi irr nikna sohbu-sehrga, kas saehd mutte wissas sohbu smag-geues, un seefakas tekloht ar tezzeschanu tik ilgi famehr zilwels nomirst. Schi irr flim-miba, kas wissuwairak fuggineekeem veefittahs, kas par dauds ilgi pa juhru aufslā laikā eet, un par dauds fausas fahlitas leetas ehd. En-lenderi, kas itt labbu prahnu us meeru ne rah-dohrt, pa tam Sewastopolē zit spehdami ar pulweri tihsci nophosta wissus allikuschus krepostus, ekas un ir to künstigu, kohts dahrgu gaangi, tahs truhbas un muhretus grahwjus, kas dauds wertsies tahtu to uhdeni waddija no Tschornajas uppes us Sewastopoles Dok-lehm un pilsatu. — Arri kahdi Galenderu fuggi muhsu juhreä jaw eestrehjuschi meddiht pehz prezzes fugeem. — Mas-Asia atkal bi-juschas bresmigas semmes trihzeschanas, un dauds stahdes padarrijuschas. Arri pa Mello juhru un Turku semmi bresmigas wehtras plohsjusches, dauds fuggus mantajuschas, un Konstantinopolē 17 Turku basnzu tohruus apgahuschas. Nabbaga Turkeem wissahds povsis. Raksta, ka no teem saldateem, fo Tun-nies waldineeks (stattees lantfahrt, Awritā) teem paligā suhtijis, ne pusse ne eshoft atlif-kusees, un no teem saldateem fo Egiptesis teem suhtijis ne trescha dalla; ar schrgahm un farru nonihkuschi. Turki neganti waidoht par teem jaanneem likkumeem (stattees Nr. 9) fo tee draungi teem dahwinajuschi un iljojotees pehz teem wezzeem laikeem, fur Kreewi ween teem bijuschi par padohma dewejeem. To brihdi par to brehze, bet nu to slave. Tà darra pasaule! Ne kad naw ar meeru ar to kas teem rohkä! Kad sihle rohkä tad grahbstia pehz meddena kohkä. Bet kad grahbstajam sihle issprukku un ir meddenis aiss-rehjus, tad tikkai atsibsi ka bij japeiz ir par to sihli. Nemmees derrigu mahzidu,

un pateizi Deewam par wissu labbu un kaunu, fo winna Tehwa gudriba tew nowehlejuse. Lai tew kahds issstabsta to pasaku no ta sunna, kas ar gallas gabbalu pahr laipu ee-dams, uhdeni eeraudsijis leelaku gallas gab-balu, kahrigi pehz tahs gallas ehnas uhdeni ar mutti grabbstia un ferr, bet ferroht iskriht galla no muttes dñillâ uhdeni — un pagal-lam! Kam aufis dsirdeht, lai dsird.

S—j.

Stikkohts nabbags.

Wahzsemme, Brühschds ka arri Galenderu un Sprantschu semme us juhdst semmes (□juhdst) dauds wairak zilweku dsihwo ne ka pee mums. Tur irr maipe dahrga un pelna masa. Dauds zilweki gribbetu labprah gohdigi sew pahtik-schanu pelnites, bet ne warr ne fur darbu dabbuht; tee daschu reis waakkara ar gruhtu srdi apgullahs ne sinnadami fo nahkoschā deenā ehdihs. Tapehz tohs wehders kahredina, dsenn un speesch dauds reis ar wiltu un er bleh-dibu few usturru melkleteed. Wisspirmais ammats, fo leelaka dalka usnemm, irr nabba-goschana. Bet to gan labbi sinn, ka ar luhg-schanu, rohkas butschoschanu jeb pahtaru flati-schanu ween ne espehs wissu sredis ikreis atmihfünahi ka baggatas dahwanas dohtu, tapehz jo leelus stikkus isdohma ka jo lehtaki warretu zittam graffi no kabbatas islezzinah. Dasch nabbags isleekahs mehms un ar pul-steni flandina, kaut gon tam mehle itt lunkana un mutte lihds ausim; zits plehsch sew mattus no galwas, greesch sohbus un wahrtahs pee semmes itt ka tam frihtama nelaime buhtu un irr tomehr itt wefels un wihrs ka ohsols. Zits klibbo un lezz us kohka kahjahm, waid un smaggi puhschahs, un irr tomehr tik weeglis ka pimberis un warr — ja patihk — Kasaku isleht. Wehl zittam ar weenu jehlas azzis un ar weenu assaro, waigs no struttahm tschuh-loht seekahs un itt bresmigas issstattahs un to-mehr tas irr bijis tik leeks uslits gihmis,

Wisswairat leeli pilsehti, là: Londone, Pa-
rise, Berline ic. no tahdeem nabbageem tschumm
un kust un ikkatriis mekle us sawadu wiltigu
wißi sew dahanas sanabbagoht. Slawe-
jania leeta gan schihs wilitigas flunkies naw,
bet ko lai darra kad wehders sawu peenah-
famu teesu prassa un zilwels wairs ne sun
ka gohdigå wiße sawu deenischku maïsi nöpelnicht.
Kahrdinaschana irr jo leela un rettais gribb un
eespehj to ar stipru tizzibü un ne-apnikuschu
srahdaschanu uswarreht. Bet jo leela kauna
leeta un besdeewigs grehku darbs irr, kad zil-
wels tik fuhtruma un flinkuma dehl nabbagoh-
teet un pats tikkai strahdaht ne wißcho. Kur-
semme irr jau no wezzu wezzeem laikem bag-
gata mässes semmes bijusi un irr taggad wehl.
Pee mums naw nei darba nei mässes truh-
kums; tapehz wißi spehzigi un wesseli zilweki,
kas pee mums eet apkahrt deedeledami irr tikkai
deenas sagli un flinku un waldischana pa-
reisi darra tahdus wasankus bahrgi pahemah-
zidama. Kahdu blehdibü un wiltibu arri pee
mums nabbagi proht isdarriht, to schis pa-
teesigs stahstis kaidri israhda.

Buhs 10 ieb waitak gadu atpaktal, kad
kahdå Mai mehnesccha deenå paschå pussdeenå
par leelzelli rinki apkahrt greedamees, un ta
tik us preeschu tibdamees nabbags Irlawas
Kohlå atmahze. Wiasch warreja kahdu 45
gaddus wegs buht, kahjas, rohkas, galwa un
itt wißi lohzekli tam zaur zauntim trihzeja un
drebbeja itt ka to kahds pahrlieku stipri ar
weenu purrinatu. Us weetu itt meerigi no-
staht ne warreja, bet ar weenu rinki apkahrt
gresahs. Kad apsehdahs, tad arri ditti trih-
zeja un fazzijs, ka ne warroht sehededams ilgi
isturreht. Praßijam no kam tad schim tahda
nelaine zehlusees un nabbadinsch ar aissmak-
kuschu balsi mums atbildeja: Biju Miltinu
musichå (Dohbeles aprink) weenå mahjås
par kalpu. Kahdu reis wassarå lauku ezzo-
johi, tappu no pahrlieku bresmiga weesula
aisgrahbts, gaisa pazelts un kahdus pahri 100
sohlus par gaisu nestis, kamehr tad semme no-

nahzu. No ta laika irr man schi nelaine;
strahdaht wairs ne warru, us weetu stahweht
arri ne; nakti meegs ne nahk un ta man tag-
gad gruhti maise japelnahs. Schohs wahr-
dus sakkoht tam aßaras par ozzim birre un
smaggi nöpuhsdamees luhdsahs pehz uh-
dena ko dsert. Uhdens buddeli bij ap kafli
apsehjis un schigli kahds vahris skohlas-behrni
lihds pumpim aisskrehje un to ar prischiu uh-
deni peepildija. Dserroht nolehje nabbags
sawas drehbes, gan raudsijam tam galwu un
rohkas saturreht, bet wiß bij par welti.
Skohlmeisteri un skohlas-behrni ne warreja
deesgan par scho nelaimigu zilwelu isbrühne-
tees, wißeem valiske bail un itt ehrmigi ap
fidi un ikkatriis gan sawa prahktå dohmaja:
Ak Deews, kapehz tu eßi scho zilwelu tik
gruhti peemeklejis! Dewam ikkatriis, kas
mums pee rohkas bij, gan naudu, gan arri
maïsi un pawalgu. Kahdu stundas laiku at-
puhtees, aissgahje no mums nabbadinsch atkal
rinki greedamees par leelzelli us Tukkuma
pusi prohjam. Peektdeen bij lihds Tukkumu
notizzis, kur tas deenå neddelas tigrus turrehtis
tohp. Pilsehtneeki un tirdseneeki bij tschuppu
tschupphäm tam apkahrt, to apbrihnodami un
apdahwinadami. Baggatigi bij mettuschi, jo
pahraf par 10 rubulu bij taï deenå salassjisis.
Tukkuma aprinka-dakteris Schmidt no tam
dabbujis dsirdeht, arri aissgahje us tigrus plazzi
scho brihnuma wihru apluhkohi. Prahtigs
dakteris buhdams ne bij tas no tahdas ne-
laimes ne kad dsirdejis, nei arri grahmatas par
kahdu sliimmibü lassjisis. Winsch zeeti ween
nabbagu uspasseja, ikkatri sohliti eewehtoja
un kad nabbadinsch dohmaja ka deesgan tas
deenå sapelnijees buhshoht, sahze tas no tigrus
platscha nohst greestees un par masahm
eelahm us pilsehta mallu prohjam dohtees,
grubbedams no sawa deenå puhlina atpühstees.
Gan drifs itt wißi flattitaji no muhsu nab-
baga atkahpahs, jo tee winnu bij deesgan
zauru deenu redsejusch. Dakteris ween tik
nabbagam no tahlenes paklat gahje un israh-

dijahs itt kā tas ne mas us nabbagu ne luh-kotu. Nabbags atrinko lihds fahdam eelas sihrim un redsedams ka tur ne weens zilweks natu, tas pahri sohlus, tā kā ifkatrs wessels zilweks eer un tad atkal rinki greechahs. Dakteris to itt skaidri reds, pee-eet tuhliht klahrt un ussauz itt bahrgi: Eij teesham! Bet nabbags greechahs un greechahs. Tē dakteris dus-migs tappis tam plifki welk un jo bahrgi ussauz: Blehds, woi tu wehl ne eesi teesham? Nabbags eet 5 sohlus itt labbi un sahk atkal greestees. Dakteris welk wehl ohtru plifki un nabbagam nostabjahs nu rinki greechanahs un trihzeschana un — itt pawissam bij weesula sūmmiba pagallam. Pilsehta teesa fanehme nabbagu zeeti un nu winsch isteize ka effoht sihri wessels zilweks, bet tik flinkuma dehl aissgahjis us sweschn widdu un ar tah-deem sadohmateem blehdibas silkeem maissi pelnijee. Wehl tai paschā ruddeni gaddijahs mannim Tulkumā buht un es toreis scho pa-schu nabbagu redseju preeksch zeelumneekem uhdens neschus nessam. Meesas wairs ne trihzeja un fahjas rinki ne greechahs; wiss bij zaur dakteria plifikem issdseedinahs. — —

Sluddinaschanas.

Sallasmuischas pagasta-teesa irr us pagehre-schanu wairak parradu prassitaju par to Beel-Dunze saimneeka Dawe Sandersohna mantu konkursi spredebuse, un tadeht usaiolina zaur scho wissus kam pee schihs mantibas wehl fahda parradu prassischana buhtu, diwi mehneshu starpa, tas irr lihds 28. April sch. g. — (kas par to beidsamo isslehgishanas terminu nolikts) — ar sawahn prassischanaheim pafchi jeb zaur weetneekeem — kur tahdi wehleti — lai pee schihs teesas peeteizahs.

Sallasmuischas pagasta-teesa tanni 18. Februar 1856.

(Nr. 63.) Gedder Dowitsch, preekschehdetais.

W. Meyer,
teesas-skrihweris. 1

Derp-Memeles muischā pee Bauskas, tai 19ta April no pulksten 12teem pussdeenā, daschadas wirtschaftes leetas, kā: lohpi, sirgi, ratti, kaltas raggawas, arkli, rulli, puuzudmallas un daschadi ammata riiki, wairak sohlitajeem taps pahrdohtas. 1

Ia fahdam saprattigam bruhwerim patiku, wehl preeksch Jurgem sch. g., fahdā preeksch allus bruhreschanas eelsch labbas weetas stahwoschā muischā, allus bruhsi eerstehet, tad tas klahatas finnas warr dabbuht Selgawa, Schwollmanns bohde. 3

S i n n a.

Bai muhsu Awischu peelikkumam ne fahds truhkums ne useet, pee laika luhdsam fahdas dahwas. Ia lihds ar tahm fahds swarrigs graudinsch arri ohtā apzirkni eebirtu, ne kas ne kaitetu. Jo ja seemas laikā Awischu rakstitaji dahwanas papillam ne suhta, tā kā labbu krahjumu seemas laikā warr eefraht, tad wassarā us-eet badda laiks tadeht, kā jaukā pawassara laizina un leelsā darba-laikā, rak-stitajeem ne tikē pee rakstama galba sehdeht. To ar gaddeem esmu eewehrojees; arri pascham jasaka: Tiko zihruischi sahk trallintaht um gohsnias mauroht pehz jaunas sahles un mihti lauzineeki lust pa druwham, tad man nabbaga pilsatneekam sirds saploht no schehluma pehz lauzineeku dīshwes jaukā Deewa dabbā, tad man apnihst un reebj ifkatrs pilshata bruggu-akmins un rakstamais krehls degg ar degschau, um gribbetu street pa laukeem un druwham, kā suns no kehdehm atlais. Bet ne kā! Kursch manni laidhs walla, lai smilkstu un raustohs zif gribbu. Kehdes par dauds stipras un ihsas.

Mihkais Feldm... no B... t... (R.) Juhsu lantfahrtes un grahmatinas sapakkatas senn deenahm fahw gattawas, bet naw kas tahs ainess. Gahdajeet paschi. — Tapat eet ir zitteem. Apstelle lantfahrtes un grahmatinas, dasch ir naudu atsuhta — (bet dauds ir to, kas to naudu pawissam peemirst, un arri peenirst kā man kains parradu prassicht) — bet ne gahda, kā lai tahs nosuhta. — Zeen. Widsem-neekus luhdsu, lai pehz lantl. un grahm. ne raksta pee mannis, bet lai nosuhta us Rihgu pee Minus fungu; tur Widsemneeki tuhgal tahs dabbuhs. S—3.

W i d s e m n e e k a.

No juhmas-gouvernementis angas walbischanas puzed: Oberlehrer G. Blaese, Genor. Jet. and tai 7. Februar 1856.

No. 64.

Latweefhu Awischu

Nr. 10.

peelikum s.

1856.

Labs vadohms gruhtâ laikâ.

Ja schodeen kahds giltwels atraftohs, kas — lai irr muhsu Subbatâ — pa turgus plazzi stahwoht laudim dahwinatu, lai buhtu orr par dahr-gu mafsu, par 10 un wairak rubuleem, derrigas sahles prett to gruhtu laiku, prett baddu un nab-hadsibu: — ak! ka tad daschs labs un warr buht arri tu pats, mihlais lassita, steiglohs pahreboht tooi kaschaku woi pehdigu swihti (meheteli) ka war-retu eepirktees schahs sahles. Ua tomehr tas gudri-neeks tevi labbi peekrahpis pehz aibeetu tevi isfime-dams par tawu weeglu prahru. Bet redsi! es teiv teesham bes wiltus gribbu dahwinahnt tahbas sahles, kas irr derrigas prett nabbadisbu un baddu, ne par mafsu, bet pa welti; es arri ne prassu no tevis, ka tu man valdeews falti. Warr buht lab-bak buhtu, ka prassitu naudas; jo tee lautini wiss-wairak dohma ta: kas pa welti dabbujams, tas ne kas; tikkai kas naudu mafsa, tas irr ko wehrts. Bet lai arri ta dohma un runna; es tatschu ne gribbu satwas sahles ne weenam leegt; un ja kas tahs sahles gribb peenemt, tas gan redsehs, ka tahs irr tilpat derrigas, itt ka ne ween 10, bet 100 un wairak rubku par tahm mafsatu. Nu, klausees labbi! tahs sahles irr schahs: Teiv ne buhs — brandwihnu dsert! — — Bet nu redsu gan, ka par scheem wahrdeem tahs peeres faraujahs un tahs luhpas skahbi satvelkahs, un zits warr buht to nabbagu Awischu lappian duhschigi atmett un aiseet prohjam, ne gribbedams ne wahrdu wairs lassift woi dsirdeht; zits arri warr buht pats ap-palisch teivi runna: ak, to jau fenn sinnam, ta irr wezza leeta; to tee mahzitoji irr isgudrojuschi un allashin fluddina. Winni mumus nabbaga lau-tineem to weenigu atspirgschanu gribb leegt; winni teesham ne sinn, ka mumus darba-laudim ta brand-wihna lahsite pee firds eet kad effam isstrahdajuschees, pa faules karstumu un nakti saltumu puhledamees. Par ko tad Deetos tam brandwihnam pasaule li-

jis buht, ka to ne buhs dsert? — Nu, draugs, ne dusmojees tik dikti, ne barrees ar manni! Kad to brandwihnu fanzi par satvu atspirdsinaschanu gahr-datu un labbaku, tad tu aiðmiristi, ka tak arri atroh-nahs zits, kas bes ta labbi pahretek, tad prassu jebkahdu labbi mahzitu bakteri, woi brandwihns pa-teest meesai spehku un wesselibu usturr. Bet es teivim ween labbu runnaju, jo kas tad mammim pat labbumu, tu dserrri, woi ne dserrri? Bet kad tu dohma, ka Deetos teivim lizzis to brandwihnu dsert, — tad es faktu, ja ziftas kahrbinaschanas teivim uert, ja kas tevi gribb flubbinahnt us sah-disbu, us mauzibu, tooi tu tad arri fazzift: Deetos man to lizzis? Deetos tak tatvam tulvakan to mantu irr devis, ko tu cekahro, un tas pats Deetos arri to seeweeti irr raddijis, ko tu cegribbees. — Ne, ne, ar tahdahm dohmahm tu ne warri pâ-stahwoht preeksch ne kahdas teesas. Labbak jel mah-zees faprast, ko tu festa luhgschana flaiti: ne eevebb muhs eeksch kahrbinaschanas. — Es ohtru reisi faktu: tevis deht es runnaja prett to brandwihnu, tatwas seetwas, tawu behrnu deht. Ne ej wiß prohjam, klausen labbak! Woi tad drauga wahr-dus ne gribbi peenemt, jeb woi teiv par gruhti tais-nibu dsirdeht, ja ta patte arri teivim par patikschana ne buhtu?

Redseet, draugi, teesa irr, laiki irr gruhti. Taggad jaw aplam ne atrabdisi, kas plaschi un kah-rigi warretu dsichtvoht; maisites pasvisham mos un retti retti faimneeze kahdu gaffas gabbalinu poħda turrehs. Un pahr to wehl naht teesas wiħri gal-wad-naudu spressdami woi magastħni djsħdami at-beħrt; kungs jaw weenu ohtru reisi sinnu laidis, ka rente jamalsa — isgħajju scha għadda teivim jau palikke tressha dafha ne atlħidjsinata. Nahk warr buht wehl zits, kas jums aisebheis un nu pagaidas prassa — un pats pirmajs warr buht nahżi kau-lla froħsineeks; labbas beenox devis prassa, ka tad schogħadd ruđijschi, meeschi, inni us-auguschi. Zu gan sinni, ka wiħram ziftas waixadisbas

hee tewis, ne kā tewim labbas deenas doht; jo arri
wunsch irr labbu laiku gaibijis un tu winnu lihds
schim¹ effi opmeerinajis, kad ruddens buhschoht, tad
lihdsiba buhs. Nu ruddens klah — un ak! arrodi
un labbatas tukfchi — pelnas gandrihs ne kahdas,
jo tu effi arr us kā un u braujis, bet kas tad bij?
Kehtwi effi nodfannis, ka gan drihs ne spehj waird
arkla eet, ratti patwissam nobilluschi, ka gan drihs
ne geld waird us bahnizu pabraukt. Pee wissas
tarwas buhschanas irr truhkums, gruhtums. Ta-
pehj seewai arri labs prahts nato, schi pukkojahs
us tewi, un tu us winnu. Nu tu rihts ideij pee
barba, wehlā wakkard tu pahrnahji; bet winnai
zaur wissu augoschu deenu paleek ta gruhta gahda-
schana, un kad warr buht ne tik dauds kartuplik
pohdā, zik Deetws behrnu dewis, kur tad nabba-
bstei labs prahts rastees? Tu rohkas bilschu fullē
rebahsis falki: tee laiki irr flikki! bet winna rohkas
tatwōs mattōs likbama brehz: tu effi flikki, tu pats
effi flikki, par laikeem wehl neka! — Nu, ne
nemm par launu! Woi arri nemm par launu, —
weenalga! paklaus ween mannam padohnam: ne
djerr brandwihnu, tad us reis labbak ar tewi
buhs!

Tu falki, nu kas tad taggad wehl dauds dserr?
Brishnum, tee laiki paleek gaddu no gabba flikkti,
bet krohdsineeki gaddu no gabba leelakas rentes mafsa;
no kā tad tee ißdenn to renti? Woi ne no tecm,
kas brandwihnu dserr un tadehk arri no tewis? Tu
galwinu kraitdamas falki: nu mannis behl krohdsi-
neeks gan warretu baddā nosprahgt? Warr buht
tad tu buhtu weens pats, kas dserr; bet kā tu, tā
arri zitti, muhsu draudse irr wairak ne kā 20 krohgj
masi un leeli, ko tu nu dohma, zik tee kohpā rentes
mafahs? Skaidri to gan ne sinnu; bet liksim zaur
jourim pa 50 rubl. ikatram — un sinnu labbi, ka
gan drihs wissi dauds wairak mafsa — tad jau par
gaddu buhtu 1000 rubl., un es aplam ne sekku,
ka lehti buhs ditwi un trihs reis tik dauds — un
wissa schi leela nauda sanahk wissutwairak no tecm,
kas brandwihnu dserr. — Tu nu warr buht ne
peebserrees — un tomehr es ne sinnu, woi kad te-
wim fahds gohds irr jeb kad tu weesis effi zittam,
woi tawta galwina allasch skaidra; — bet bes
brandwihng tu tak ne dohma istikt. Kunga wallaki

jastruhda, tu isnahzi ar puiscchein un meitahm,
saimneeze gan sagahdajusi maisi un zittu pahrtis-
chanu; bet tu krohgam garram gahjis favu bud-
deliti lihds nemmi tāpat pee seena un labbipes plan-
schanas, tāpat pee balsku laischanas un peewescha-
nas; kā arri pee zitteem darbeem. Warr buht, ka
tu daschu deenim palaidi bes brandwihna, bet reh-
kinasim zaur zeurim, ka tu ilbeenas par 2 grascheem
ißdserri; tad pa 10 deenahm buhs ißdsehris par
20 gr., pa 100 deenahm par 200 gr., pa weffeli
gaddu par 730 gr. t. i. par 3 rubl. 2 ohrti un 10
grasch. Par to naudu tak warretu zittu fo eepirk-
tees, un ja kas tewim to schinkotu, warr buht tu
warretu eepirktees, ja schinni dahrgā gaddā arri ne
rudju, tomehr meeschu puhru preeksch putras, kā
seewai un behrneem un arri tew poscham gahrdi
smekketu un dohtu spehku, fo brandwihns tew ne
dohd, bet atrauj.

Bet kas tas irr par 2 graschi dsert? Zif ilgi
tu peetksi ar to; tu sinni: wihrs us diwahm kah-
jahm; ja eemett wehl ohtra glahse — tu dserr par
4 graschi par deenu. Nu jaw buhs rehknuns ohtr
tik leels; par gaddu tad ißrahk 1460 gr. t. i. 7
rubl. un 1 ohrt. Schi nauda nu irr pagallam —
itt kā to buhtu pa zellu pamettis. Bet opdohma,
ko par schi nauda jaw buhtu warreis eepirktees.
Galwas nauda papikiam buhtu aismatsata, un
warr buht pahris sahbaku woi pastelles ahda, woi
seewai woi behrneem jauni kamsoli wehl turklaht,
— jeb kā taggad ta zenna stahw, 2 weffeli puhri
rudsu.

Bet liksim, tu dserr ikdeenas pa 8 gr.; tas
istaisa par gaddu 2920 gr., t. i. 14 rubl. un 2
ohrtes. Wissa schi nauda par weenu gaddu no-
dserta, t. i. tu effi nodsehris galwas-naudu, sahb-
kus, pastelles, drehbes un wehl warr buht tresch
dasku no wissas tarwas pahrtischanas. Jo wissas
schahs leetas tu buhtu warreis dabbuht par to no-
dsertu naudu, un taggad tewim truhkums. Bet
wehl tewim leelaka skahde zehluscees; zitkohrt tu
biji labs strahdneeks, bet taggad — kas tad dseh-
reju labprahrt par puisi derrehs? Tu pa pusde-
nahm pagirras gulli un neko ne darri, kā tikkai zit-
teem dohdi apghzibū; un kad wehl prahts buhtu
skaidrs, spehks waird nato prahws un harbs kā

gruhtu nasta speeschahs wirsu, so labprahrt ne gribbi
pazelt. Un lihds ar to dserchanu tu meesu un
dwehfseli samaitajees, jo brandwihna glahse wissi
10 Deewa bauschli noslihkf, un tawa mahja, so
Deewas gribbejis felow par sivehtu nammu siveh-
tih, ta nu irr zits nekas ka sleptawu bedre. Un
kad seewa un behrni ur tu pats isgabbisi un kad
nahwes breefmas tewo schaujahs wirsu un tas siveh-
tais Deewas ar sawu warrenu rohku tawu firdi
schnauds un tevi prassu: kas irr tas sleptawu? Kad
tewin buhs jabrehz: Es, es esmu tas sleptawu!
— 8 grashchi brandwihna pa deenu — ta bij tawa
waina.

Bet ja tu par 16 gr. pa deenu dserr, un
ta pa wesselu gaddu par 29 rubl. nodserri —
kas tad ar tevi? — Nu, apluhko tohs zee-
tuma nammus jeb slimneeku nammus, jeb us.
luhko tohs, kas slepkawu, saglu un zittu bleh-
schu gruhtu sohdu zeesch un us Sibirin ais-
eet — tad tu finnasi, kas ar tevi buhs.

Bet tu saffki: es tak aplam ne dserru!
Draugs mihlais, sargees! Nekahds leels dseh-
rejs irr vijis, kas no eesahkuma leeliski irr
dsehris. Ta wella walstiba, tapyat ka Deewa
walstiba, no eesahkuma rahdahs masa. Un
lai arri tam wellam dauds prahta naw, tik
dauds winsch gan proht, ka winsch tevi warr
peewilst. Dohd winnam schodeen weenu pirkstu,
— rihtu winnam jau diwi, proht jaw trihs,
un kad atkal fateekamees, tad jaw wissa rohka
winnam peederr un wissa tawa meesa un tawa
dwehsele turklaht. — Tu leedsees ar leeg-
schana, tu nodeewajees, ne, ta ne warr buht.
— Bet es tewin saffki, ta irr un manna
taisniba buhs.

Bet to paschu leetu wehl zittadi tewin
gribbu rahdiht.

Tas brandwihns pats irr tahds leelweh-
ders un vihjejs, ka leelaku un ylehfigaku ap-
lam ne atraddisi. Deht kam Deewas kartup-
lus un labbibu leek augt? Albildi, woi ta-
deht, ka juhs no teem brandwihnn dedsinajeet
— un sawu dwehfseli lihds ar meesu nodser-
reet. Pateesi ne! Bet tadeht, ka juhs ar
seewu un behrneem ar ta lauka aangleem bar-

tojeetees un sawam Deewam par to pateizet.
Bet tas brandwihns aishriji kartuplus no
pohda, maiji no muttes, Deewam pateikchanu
no juhsu firdim. Tu to warr buht ne tiz-
zeji, un tomehr ta irr.

Kad tu masu glahsiti brandwihna, diwi
grashu mehru, dserr, tad tu us reiss effi
norihjis puss-mahrzinu maises, jo preeksch tahs
masas glahsites brandwihna tik dauds waljaga
labbibas, ka tu no tahs puss mahrzinu mai-
ses warri iszept. Tas puss mahrzinisch mai-
ses tevi buhtu pee-ehdinajis us kahdu brihdi;
no brandwihna glahsites tu ne kahdu bar-
ribu ne eenemmes tu ar tahs effi issalzis, ka
bijis paprekschu, bet tawa firds irr eekarfu-
sees — us launu. — Kas ikdeenas par 16
grash. brandwihna dserr, tas ikdeenas 8 mahr-
zinias maises norihj, t. i. tik dauds, ka tu
weens pats gan drihs wesselu neddelu warri
peetikt, ja tev wehl irr zits aisdars flaht, jeb
ka tu ar seewu un behrneem par weenu deenu
warri peetikt. Un te wehl ne esmu aprekh-
najis, ka, kas ikdeenas par 16 gr. brandwihna
isdserr, gan mas ko yelnihs, bet parradds ee-
kriftihs besdeewibä un leelobs grehkös palaischahs
un pats ar seewu un behrneem pohsta eet.

Bet ja kas dohma, ka pee ta brandwihna
no kartupleem dedsinata, tik dauds pohsta ne
eet, tas lai eewehero: preeksch weena lohrtela
kartuplu brandwihna iseet 7½ mahrzinisch kart-
uplu un wehl ½ mahrzinias labbibus jeb mai-
ses miltu. Ja tu nu par 4 gr. tahdu brand-
wihnu isdserr, tad tu 1½ mahrzinias kartuplu
effi norihjis, t. i. tik dauds, ka weenam zilwe-
kam us deenu peeteek, un labbu gabbalu mai-
ses wehl flaht. Bet ja tu par deenu par
16 gr. kartuplu brandwihna isdserr, tad tu
norihj par deenu 12 mahrzinu kartuplu un
1 mahrzinu maises. Ar to maiji tewin us
weenu deenu gan drihs peetiktu un ar teem
kartupleem seewai ar labbu pulzinnu behrnu
buhtu deewsgan us wissu deenu. Bet tag-
gad, kad tu dserchanä effi paladees, winneem
wiss notal par wissu deenu wairak ne atleek,
ka ween bads un behdas, winni aiss hadda

sahf wasatees ar sawahm netihrahm strandahm
un naggus issteep zif tahli ween spehj, lishds
kamehr pagasta-teesa tohs valaidneekus dabbu
vahrmahziht!

Bet tas dsehreijs pats, kas ar brandwihnu
tik dauds kartuplu un maises irr aprihjis, ar
to tak ne irr pa-ehdis, bet winnam tifpat wai-
jaga ehst, ka ifkattram zittam zilwekam, un
strahdaht winsch ne strahda, jo tas brandwihns
winnu irr darrijis par flinki un wasanki.
Kur tahdu warresi peepildiht?

Taggad tew brihnumis ne buhs, lasshoft,
ka daschäis malläis kartuplu un labbibas tik
dauds par brandwihnu fadedsina, ka pisse no
wisseem tals paschas mallas eedshwotajeem
ar to warretu pa-ehduschi un vahrtikkuschi
buht. Nehknuns nau gruhts. Jo preeskch
weenas wahtes brandwihna, kurrä lishds 200
stohipu sa-eet, zif dauds gan kartuplu woi
rundsu waijaga? Kad no labbibas ween brand-
wihnu laidisi, tad preeskch tahdas wahts wai-
jaga wairak ne ka 1880 mahrz. labbibas, t. i.
lishds 10 puhr; ja no kartuppleem laidisi, tad
preeskch tahdas wahts waijaga 3600 mahrz.
kartuplu un 600 mahrz. labbibas, t. i. lishds
24 puhr. Kartuplu un 5 puhr labbibas. —
Un ko tu dohma, zif tahdu wahtu brandwihna
muhsu Kursemme ween ikuogaddus laisch?
Bayrassi ween deggi sawä muischä un prassi
pagasta-strikweri jeb wezzako teesnisi, zif irr
tawä pagastä dwehselu pehz rewises rukla,
kad tu pats warresi to isrehkinah, zif tawä
widduzé zaur brändwihnu eet vohstā. — Un
wissu to tas brandwihns aprihj un tas nahk
to dsehreju rihkles, un ne nahk wis us to is-
halkuschu galdeem. Tapehz es sakk, tas
brandwihns irr pats tas leelwehders un ri-
hjejs, un kur tas walda, tur ta semme deew-
gan ne warr isdoht un ta Deewa svehtiba,
ar ko Deewa laukus un dahsus svehtijis, is-
gaist un neekä aiseet. Un ja tad wehl tahdi
gaddi nahk, lishds ihpaschi schis, ka ta semme
mas anglu isness un ka tee paschi angli wehl

irr apfahdeti, — jeb us-eet karra-breesmas
un atrohnahs zilweli, kas ka plehfigi willki
tohs nabbagus plehisch un speesch — tad gan
zittadi ne warr buht, ka wissi pehz maises breh
un ne weens to ne warr aismaksah.

Mihlaus lassitaas, — atwerr sirdi man-
neem wahrdeem, paklausi manrai mahzibai!
Ja tu wehl efti prahta zilweks, tad ne dserr
brandwihnu! Ne darri to tewis pascha labbad,
ne darri to tawas seewas un behrnu labbad.
Ne darri to tawa Pestitaja labbad, kas ne
grubb, ka tu par blehdi paleezi un bohja eij,
bet kas grubb, ka tu to muhschigu dshwoschanu
eemanto. Almett brandwihnu un eegahdajees
maises tai weetä, tad buhs svehtiba tawä
mahjä un tawä sirdi. Lai Deews tewim
palihds!

Gr.

Ilgoschana pehz meera.

1.

Jaukais meers tu debbes-rassa!
Nahz pehz tew, wissas tautas prassa;
Kas mahjo wahrgu vasaule! —
Senn jau apniest assins-breesmas,
Lahs karra.wihru raudu-dseesmas,
Kas weenmehr atskann tur un sche. —
„At siyrais meera wihrs!
Etsch debbes glihts un tihrs!”
Teem naidneekeem;
Dohd vadohmu,
Un prashanu,
Lai saderr meera-derribu!

2.

Tur teem strahdneekeem kas strahda,
Starp eenaidneekeem meeru gahba,
„Kungs Jesus nahz par paligu!” —
Ka tee weenprahtitä rohnahs,
Sirdsmihlestibä kohpä dohdahs,
Un nospreesch meera-spreedumu! —
„Tu ween to warri speht,
Ne leez wairs uskawehrt,
Scho jauku leet:
Teem weetneekeem
Un waldneekeem,
Palikt us meera-pamatteem!

— h — b — g.